

طرح‌های سطحی برای رفع مشکلی پیچیده؛

چرا رایگان شدن زایمان طبیعی به افزایش جمعیت کمکی نخواهد کرد؟

زایمان طبیعی در بیمارستان‌های دولتی در حالی رایگان شد که نزدیک به دو سال از ابلاغ مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی به دستگاه‌ها مبنی بر اتخاذ سیاست‌های تشویقی به منظور افزایش جمعیت می‌گذرد.

گروه اجتماعی «خبرگزاری دانشجو»؛ شاید در دید اول خبر رایگان شدن زایمان طبیعی در بیمارستان‌های دولتی خبری خوشحال‌کننده و در راستای تشویق به فرزندآوری به نظر برسد. چیزی که در یکی از بندهای مصوبه‌ی شورای عالی انقلاب فرهنگی با تعبیر «کمک به ارتقاء آمادگی جسمی و روحی برای بارداری، اجرای مستمر طرح غربالگری سلامت دختران و پسران در مدارس و دانشگاه‌ها، ترویج زایمان طبیعی و بدون درد و مقابله هدفمند با سزارین‌های غیرضروری و سودجویانه» آمده بود.

این که وزارت بهداشت تا چه حد در اجرای مصوبه سیاست‌های جمعیتی و تعیین تکلیف برای سازمان‌های زیر دستش تلاش کرده و تا چه حد موفق بوده موضوع بحث این گفتار نیست؛ آنچه در زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد، کارآمد بودن یا نبودن رایگان شدن هزینه زایمان طبیعی در بیمارستان‌های دولتی و عواقب احتمالی آن است.

زایمان رایگان، تهدید یا فرصت؟

هشدار در مورد شیوع سزارین در ایران و بحث در مورد خطرات رواجش و دلایل این رواج، موضوع جدیدی نیست. آمارها نشان می‌دهد که سزارین در ایران سه برابر بیشتر از آمارهای جهانی است. زنان باردار در ایران این تصور را دارند که با انتخاب سزارین، هیچ‌گونه درد و مشکلی را تحمل نخواهند کرد و یک عمل جراحی نیم ساعته را به چند ساعت درد کشیدن ترجیح می‌دهند. این فرهنگ غلط، چند دلیل عمده می‌تواند داشته باشد.

نبود آموزش و فرهنگسازی/ سزارین، عملی لوکس و با کلاس!

اولین دلیل که مهمترین آن هم هست، عدم آموزش و فرهنگسازی است. برای زنان توضیح داده نشده که سزارین، تنها در 15 درصد مواقع که اقدام به مداخلات تهاجمی طبی ضروری است، باید انجام شود. در مواردی که اگر در آن سزارین صورت نگیرد جان نوزاد و حتی در مواردی جان مادر در مخاطره خواهد بود.

اما آموزش و فرهنگسازی در این زمینه صورت نگرفته و به زنان باردار گفته نشده که سزارین تا چه حد می‌تواند سلامتی خودشان و نوزادشان را به خطر اندازد. گزارش‌های زیادی از فلج اعصاب بازویی، شکستگی جمجمه و سایر استخوان‌ها در نوزادانی که به طریق سزارین به دنیا می‌آیند، وجود دارد. همچنین تحت فشار قرار گرفتن قفسه صدری جنین طی زایمان

طبیعی، مایع داخل حبابچه‌های ریه نوزاد را خارج می‌کند و در نتیجه، تنفس وی عمیق‌تر و سریع‌تر شروع می‌شود. از طرف دیگر، اغلب عوارض سزارین در دراز مدت خود را نشان می‌دهند. چسبندگی احشاء و نازایی از این قبیل عوارض هستند.

از آن گذشته میزان خون از دست رفته در حین عمل سزارین، حدود دو برابر زایمان طبیعی است. همچنین امکان آسیب دیدن مثانه و روده‌ها نیز وجود دارد. عفونت‌های رحمی و دستگاه ادراری، با شیوع 12 درصد، از شایع‌ترین عوارض سزارین هستند. سزارین نه تنها دارای خطرات و عوارض ناشی از اعمال جراحی و بیهوشی است بلکه به علت بستری طولانی‌مدت پس از زایمان، بازگشت به فعالیت‌های عادی، طولانی‌تر خواهد بود و علاوه بر آن هزینه‌های گزاف لوازم جراحی و اتاق عمل و بستری طولانی مدت در بیمارستان، بار مالی زیادی را به خانواده‌ها و جامعه تحمیل می‌کند.

با تمام این‌ها، به دلیل نبود آموزش، سزارین عملی لوکس و باکلاس تلقی می‌شود و هر کس به زایمان طبیعی تمایل نشان دهد، کوتاه فکر و عقب مانده تلقی می‌شود!

فرح بابایی رئیس اداره مامایی وزارت بهداشت در باره جزئیات زایمان طبیعی رایگان می‌گوید: آموزش‌های دوران بارداری را برای اجرای زایمان طبیعی رایگان با توانمندسازی ارائه دهندگان این خدمات به اجرا خواهیم گذاشت، همینطور افزایش درآمد زایمان طبیعی را برای ارائه دهندگان خدمات خواهیم داشت.

به نظر می‌رسد پیش از هر چیز، دادن آموزش‌های لازم به بانوان، علی‌الخصوص جوان‌ترها از هر اقدام دیگری ضروری‌تر است.

تقصیری که بر گردن پزشکان متخصص است

دلیل دوم اقبال خانم‌ها به زایمان سزارین، تشویق پزشک‌های متخصص است. متأسفانه پزشک‌های زنان و زایمان بسیاری وجود دارند که به خاطر منافع شخصی و گرفتن پول بیشتر در کمترین زمان، سزارین را به بیمارانشان توصیه می‌کنند در حالی که فرد شرایط زایمان طبیعی را دارد.

این مورد، باعث شده تا آمار سزارین در سال‌های اخیر بالا رود و همین رواج، هزینه‌های زیادی را به خانواده‌ها تحمیل کند.

بی اعتمادی به ماماها

در بسیاری از کشورهای دنیا، زایمان توسط ماماها صورت می‌گیرد و کمتر پیش می‌آید که پزشک متخصص زنان و زایمان، این کار را انجام دهد.

اما از آنجایی که مردم ما حتی برای سرماخوردگی ساده هم سراغ پزشک متخصص می‌روند، ترجیح می‌دهند این اتفاق ساده و رایج که در 85 درصد موارد به طور طبیعی و حتی بدون نیاز به کمک کسی صورت می‌گیرد، تحت نظر پزشک باشد. از طرفی پزشک، فرصت این که ساعت‌ها بالای سر فردی که می‌خواهد زایمان کند را ندارد و نمی‌تواند برای او وقت بگذارد و همه‌ی این عوامل دست به دست هم می‌دهند تا خیلی‌ها، سزارین را انتخاب کنند تا زیر نظر پزشک متخصص باشند!

به گفته‌ی رییس اداره مامایی وزارت بهداشت این خبر در طرح جدید وزارت بهداشت برای رایگان شدن زایمان طبیعی در بیمارستان‌های دولتی، 75 درصد زایمان طبیعی توسط ماماها صورت می‌گیرد که این خودش می‌تواند باعث شود طرح زایمان طبیعی رایگان با اقبال خوبی مواجه نشود.

اوضاع بد اتاق‌های زایمان

از دلایل دیگری که موجب شده میزان تمایل به زایمان طبیعی کاهش یابد، وضعیت اسفبار اتاق های زایمان خصوصا در بیمارستان ها و مراکز دولتی است. خیلی از زنان، خصوصا جوان تر ها وقتی یک بار اتاق زایمان را می بینند، حاضرند همه ی عوارض و هزینه های سزارین را به جان بخرند و چند ساعت آن فضا را تجربه نکنند. بی توجهی کادر بیمارستان به فردی که زایمان می کند و کمبود امکانات بر ترسناک شدن فضا می افزاید.

تمامی این عوامل باعث می شود طرح زایمان رایگان طبیعی، طرحی موفق و کارآمد در افزایش جمعیت و تشویق به فرزندآوری به نظر نرسد.

علاوه بر این، این طرح به احتمال زیاد، منجر به پایین آمدن کیفیت و کم تر شدن امکانات زایمان در بیمارستان های دولتی خواهد شد و با این که رییس اداره مامایی وزارت بهداشت عنوان کرده که با یک طرح پایشی کیفیت خدمات را مورد بررسی قرار می دهند اما هیچ عجب نیست که در آینده ای نه چندان دور، شاهد اعتراضات گسترده در مورد پایین بودن کیفیت اتاق های زایمان و کاهش خدمات ارائه شده به هموطنان باشیم.

به نظر می رسد وزارت بهداشت، پیش از ابلاغ و انجام عجولانه این گونه طرح ها، می بایست مطالعه بیشتری بر عواقب و در کل کارآمدی این طرح ها داشته باشد تا طرحی که می تواند یک فرصت مناسب برای رسیدن به اهداف جمعیتی تلقی شود، تبدیل به تهدید نگردد.

<http://archive.snn.ir/NSite/FullStory/?Id=312491>

چاپ خبر